Prosessmodeller og smidig programvareutvikling

Plan

- Begrepet "prosessmodell"
- Prosessmodeller og prinsipper for utvikling Fossefallsmodellen
 - · Inkrementell og iterativ utvikling
 - Prototyping
 - Spiralmodellen
 - Rational Unified Process (RUP)
 - Gjenbruksbasert utvikling
- Begreper og prinsipper innen smidig utvikling
- Programmeringsfokuserte smidige metoder
 - Ekstrem programmering (XP)
- Prosessfokuserte smidige metoder
 - Tidsboksbasert (Scrum)
 - Flytbasert (Kanban)
- Lean systemutvikling
- Oppsummering smidige metoder

Reell prosess versus modell prosess

- Systemutviklingsprosess (= faktisk, reell prosess):
 - de aktivitetene som utføres i et utviklingsprosjekt
- Prosessmodell (=formell prosess) (kalles også gjennomføringsmodell)
 - En abstrakt, forenklet representasjon av en prosess
 - Deskriptiv beskriver en prosess slik vi mener vi utfører den
 - Normativ (preskriptiv) beskriver en prosess slik noen mener den bør være (vanligste betydning)

Modell versus virkelighet

Formell versus reell prosess

- Prosessbeskrivelse
 - Det vi sier vi gjør eller det vi bør gjøre

- Prosessutførelse
 - Det vi gjør

Nivåer av prosessmodeller

- Definerte prosess- modeller (formell prosess)
 - Generelle prosessmodeller (fossefall, spiral, RUP, Scrum etc.)
 - Firma-spesifikke prosessmodeller
 - Prosjekt/gruppe-spesifikke prosessmodeller
- Prosess-samsvar
- Reell prosess
 - Systemutviklingsprosess

Hvordan tilpasse prosesser?

- Prosesser må tilpasses
 - ingen prosjekter er like
 - Mange faktorer påvirker prosessen
- Hva kan tilpasses?
 - Antall faser/aktiviteter, roller, ansvarsforhold, dokumentformater, formalitet/frekvens på rapporter og gjennomganger
- Hvordan tilpasse?
 - 1. Identifiser prosjektomgivelser utviklingsstrategi, risiko, krav, applikasjonsområde, type kunde etc.
 - 2. Innhent synspunkter fra utviklere, brukere, kunder
 - 3. Definer prosesser, aktiviteter og roller
 - 4. Dokumenter og begrunn tilpasningene

Felles prosjektmodell i offentlig virksomheter

- For å sikre kvalitet!
- Er det lurt?
- Ulempe
 - Sjelden at samme modell passer for alle type virksomheter
- Fordel
 - Læring på tvers av etater
- Se artikkel i Aftenposten:

http://www.aftenposten.no/digital/nyheter/Haper-klare-rad-skal-fa-fart-pa-digitaliseringen-7073514.html

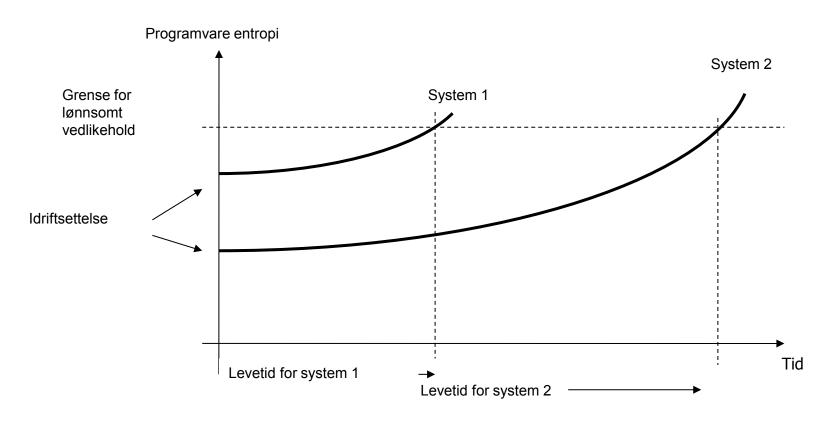
Symptomer og hovedgrunner til programvare utviklings problem:

- Unøyaktig forståelse av brukernes behov
- Håndterer ikke endrede krav
- Moduler som ikke passer sammen
- Programvare som er vanskelig å vedlikeholde og utøke
- Oppdager sent viktige mangler i prosjektet
- Lav programvare-kvalitet
- Uakseptabel ytelse av programvaresystemet
- Prosjektmedlemmer arbeider ustrukturert
- Upålitelig programmering/testing og release av systemet

Grunner til utviklingsproblemene:

- Dårlig og tilfeldig kravformulering
- Upresis kommunikasjon
- Svak arkitektur
- For høy kompleksitet
- Inkonsistens i krav, konstruksjon, implementering
- Ufullstendig testing
- Subjektiv vurdering av prosjektstatus
- Manglende risiko håndtering
- Ukontrollert endringshåndtering (konfigurasjonsh.)
- Utilstrekkelig bruk av verktøy

Entropi-begrepet

Vi ser at et system som har høy entropi (kaos) ved idriftsettelse har kortere levetid enn et som har lav grad av entropi.

Hva er en systemutviklingsprosess?

- Beskriver hvordan programvare skal produseres ved å angi mekanismer for å styre, kontrollere og organisere arbeidet.
- Kunnskap om systemutviklingsprosessen er sentral i arbeidet med å forbedre produktivitet og kvalitet i systemutvikling
- Merk at systemutviklingsprosess, utviklingsprosess og utviklingsprosessmodell betyr det samme

Hvorfor er utviklingsprosesser viktig?

- Hvordan arbeidet utføres har stor påvirkning på produktivitet og kvalitet
- Noen prosesser er bedre egnet enn andre
- Prosesser innfører begreper og felles begrepsforståelse
- Felles begrepsforståelse er nødvendig for godt samarbeid
- Felles begrepsforståelse er nødvendig for standardisering
- Standardisering er nødvendig for forbedring av prosessen
- Feil prosess kan ha fatale f
 ølger for virksomheten!
- Merk at standardisering her betyr innenfor en virksomhet. Det er ikke det samme som en offisiell standard som f. eks. ISO 9000

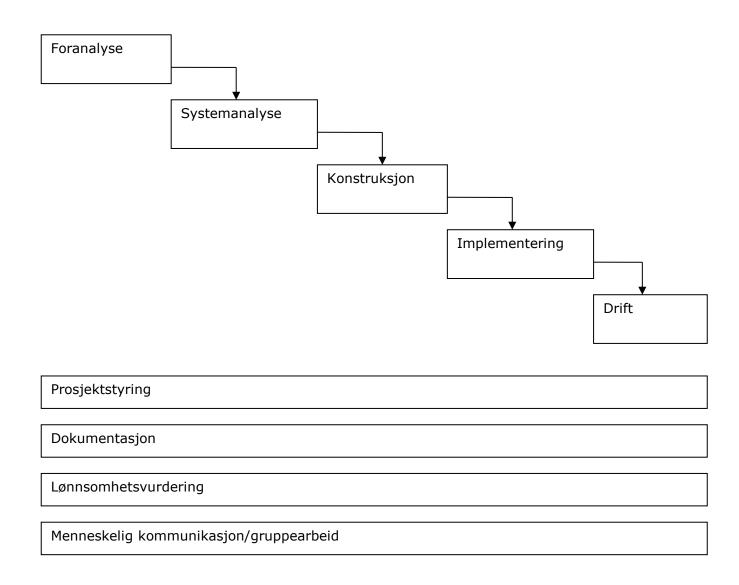
Prosessbeskrivelse

- En prosess beskrives av hvem (utviklere) som gjør hva (artefakter), hvordan (aktiviteter) og når (arbeidsflyt).
- Andre prosess elementer:
 - Gi retningslinjer
 - Maler/mønstre
 - Verktøy hjelp
 - Konsepter for overvåkning/måling av fremdrift

Plan

- Begrepet "prosessmodell"
- Prosessmodeller og prinsipper for utvikling
 - Fossefallsmodellen
 - Prototyping
 - Inkrementell og iterativ utvikling
 - Spiralmodellen
 - Rational Unified Process (RUP)
 - Gjenbruksbasert utvikling
- Begreper og prinsipper innen smidig utvikling
- Programmeringsfokuserte smidige metoder
 - Ekstrem programmering (XP)
- Prosessfokuserte smidige metoder
 - Tidsboksbasert (Scrum)
 - Flytbasert (Kanban)
- Lean systemutvikling
- Oppsummering smidige metoder

Fossefallsmodellen med gjennomgående aktiviteteter

Hovedprinsippet i fossefallsmodellen

- Utvikling er en forutsigbar produksjonsprosess
- En pålitelig og detaljert plan kan etableres ved oppstart
- Kravene kvalitetssikres ved at de dokumenteres og gjennomgås før programmeringen starter
- Hver fase avsluttes f\u00far neste fase kan begynne
- Endringer i planen skal normalt ikke skje
- Programvaren antas å bli korrekt utviklet i første forsøk
- Systemet kan ikke utprøves før det er helt ferdig
- En repitisjon av prosessen vil levere samme resultat

Fordeler med fossefallsmodellen

- En av de første forsøk på å standardisere systemutvikling (DoD Military Standard 2167)
 - (DoD = Department of Defense, USA)
- Påtvinger disiplin med tydelig start og stopp i hver fase
- Konseptuelt enkel, enkel å forstå og kontrollere for ledere, enkel å undervise
- Alle krav og design gjøres før programmering.
- Sparer mye kostnader hvis feil oppdages på dette stadiet

Problemer med fossefallsmodellen

- Er det mulig å forstå hvordan et IT-system vil fungere ved å lese fra hundre til flere tusen sider med dokumenter?
- Er det først når vi sitter foran en datamaskin og prøver et system at vi oppdager feilene?
- Hvordan kan vi planlegge en testfase med en gitt slutt dato uten at vi vet noe om feilraten i systemet?

Problemer med fossefallsmodellen

- Adekvate krav kan ofte ikke defineres på forhånd
 - Brukerne er ikke alltid sikre på hva de behøver
 - «Jeg vet hva jeg behøver når jeg ser det»
 - Endringer i eksterne forutsetninger er ikke forutsigbare
- Støtter ikke endring av krav underveis
 - Brukerne endrer oppfatning underveis i prosessen
 - Støtter ikke tilpassning til endrede eksterne forutsetninger
- Evaluering og test utføres til slutt
 - Feil og mangler oppdages for sent (dette gir høye kostnader)
- Vi har behov for bedre modeller som støtter evaluering og endring mye tidligere i utviklingen

Utviklingsdiskusjon

- Fossefallsmodellen kan virke dårlig, fordi:
 - Feil forutsetning 1: "Krav vil bli frosset!"
 - Feil forutsetning 2: "Konstruksjonen kan gjøres fullstendig og korrekt før vi går videre."
- Risikoplanlegging må gjøres
- Tidsperiodens størrelse er viktig
- Oppsamling av dokumenter for neste fase
- Planlegg ut i fra omfang for å få korrekt tid
- Iterer! Styr vha faser og mange milepeler

Skifte av fokus i de ulike faser

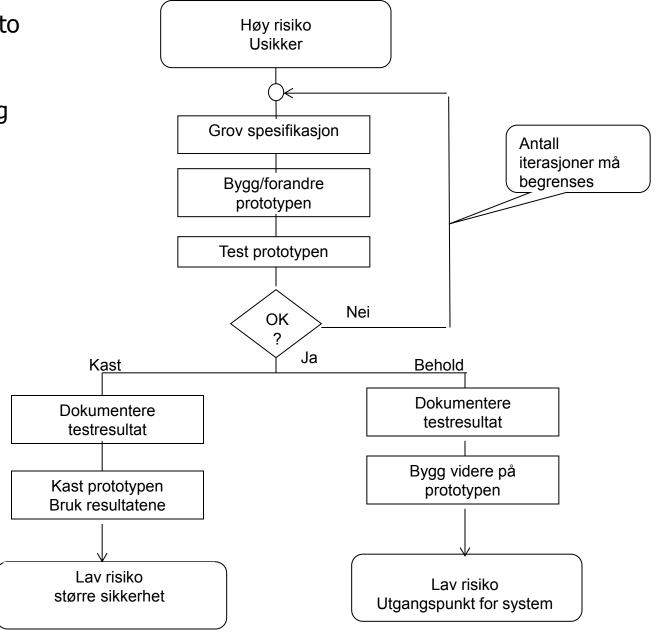
- I Foranalysefasen er fokus på forståelse av krav, omfang og lønnsomhet.
- I Systemanalysefasen er fokus på planlegging, krav, arkitektur, risiko, prototyping.
- I Konstruksjons- og implementerings-fasen er fokus på detaljkonstruksjon, implementering (programmering) og testing.
- I Overgangsfasen (drift) er fokus på kvalitetskontroll, opplæring av brukere, tilpassing av organisasjon

Prototyping

- En prototype er en initiell versjon hvis formål er å demonstrere konsepter, utforske designvalg, og evaluere forståelsen av identifiserte krav. Formålet er å sikre at det riktig systemet utvikles.
- Introdusert for å avhjelpe problemene med fossefallsmodellen
- En mer strukturert utgave av prøv-og-feil
 - Tilbyr flere varianter:
- Bruk-og-kast prototyping
- Evolusjonær prototyping

Prototyping

Modellen viser to strategier for prototyping og tilstander før og etter:

Fordeler med prototyping

- Gir en visuell og tidlig presentasjon av et tenkt slutt resultat
 - Husk: «Jeg vet hva jeg behøver når jeg ser det»
- Forbedrer forståelsen av behov og løsningskonsept

Ulemper med prototyping

- Krav til hurtighet fører til kompromisser på kvalitet
- Lite fokus på arkitektur og andre tekniske kvaliteter
 - Lite fokus på vedlikehold
 - Interessenter betrakter en kjørende prototype som ferdig system
- Prototyping benyttes idag mer som en teknikk for å studere krav og løsningsforslag enn som en fullstendig utviklingsmodell

Evolusjonære modeller

- Del prosjektet opp i mindre selvstendige mini-prosjekter som kalles iterasjoner. Hver iterasjon må levere en fungerende del av systemet. Dette kalles et inkrement. Formålet er å kontrollere at:
 - Mange små iterasjoner med leveranser og evaluering leder prosjektet i riktig retning. Dersom noe er galt oppdages dette tidlig
- Prosjektgruppen forstår interessentenes behov
- Interessentene bekrefter at prosjektgruppen forstår interessentenes behov
- Teknologi, verktøy, og metoder virker som forventet

Iterativ og inkrementell utvikling

- En iterativ utviklingsprosess er en utviklingsprosess som består av flere mindre sekvensielt ordnede miniprosjekter som kalles iterasjoner
- Hver iterasjon er et selvstendig mini-prosjekt som består av kravinnsamling, design, implementering, og test
- Målsettingen med hver iterasjon er å levere en fungerende, stabil, integrert del av det totale systemet

Iterativ og inkrementell utvikling

- Evolusjonær utvikling introduserer prinsippet om adaptiv endring i form av evaluering og justering av planen
- Prinsipper:
 - Ingen fullstendig kravspesifikasjon skrives ved oppstart
 - Regelmessige leveranser (inkrementer) til interessentene
 - Utviklingen foregår stegvis med nye inkrementer
 - Eksplisitte endring og bearbeiding av tidligere resultater er innebygget i modellen
 - Regelmessig endring av planene basert på evalueringer utført av interessentene

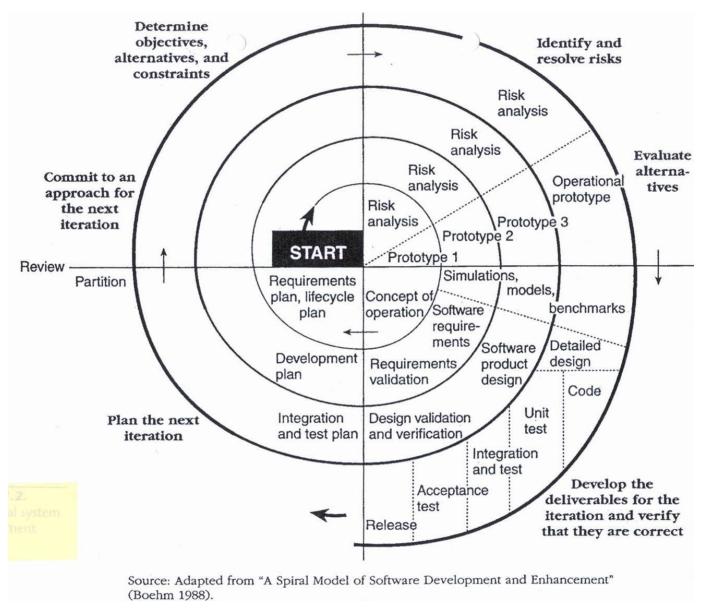
Fordeler ved inkrementell utvikling og installering

- Kostnadene ved endrede brukerkrav reduseres sammenlignet med fossefallsmodellen da delene som må endres, er mindre
- Enklere å få tilbakemeldinger fra kunden på det som har blitt utviklet
- Lettere å se hvor mye som er utviklet så langt
- Raskere levering av deler av systemet gir verdi for kunden raskere enn ved fossefallsmodellen
- Den prioriterte funksjonaliteten blir testet mest
- Lavere risiko for total prosjektfiasko

Utfordringer ved inkrementell utvikling og installering

- Store prosjekter og systemer
 - krever en relativt stabil arkitektur som inkrementene og teamene må forholde seg til
 - dvs. arkitekturen kan ikke utvikles i inkrementer
- Strukturen til systemet blir dårligere etter hvert som inkrementer legges til
 - vanskeligere å foreta endringer hvis ikke ressurser brukes på re-strukturering (re-faktorering)

Spiralmodellen (referansemodell)

Rational Unified Process (RUP)

- et rammeverk for å bygge arkitektur/UMLmodeller
 - Ikke en konkret prosessmodell
- ta utgangspunkt i RUP
 - for å skreddersy en modell for sin utvikling
- beskrevet med fokus på faser, disipliner (aktiviteter) og anbefalt god praksis

4 iterative faser hvor resultater utvikles i inkrementer

- Innledning/idé (lag business case) (inception)
 - Lag overordnet målsetting, behovsanalyse, budsjett, prosjektplan
 - Identifisere funksjonelle krav og modellere use cases (brukstilfeller)
- Utdypning (elaboration)
 - Fortsett med å forstå problemområdet, lag use cases
 - Start design av arkitektur, lag arkitektur prototype
 - Ferdigstill prosjektplanen
- Konstruksjon (construction)
 - Design-programmer-test, typisk i flere iterasjoner
- Installering/driftssetting (transition)
 - Overfør systemet til sitt produksjonsmiljø og sett det i drift
 - gi nødvendig opplæring til sluttbrukerne og vedlikeholdere
 - valider systemet i forhold til kvalitetskrav spesifisert i innledningen etc.

Anbefalte praksiser i RUP

- Utvikle systemet i iterasjoner I hver iterasjon, legg til et nytt inkrement
 - Først lag de inkrementene som kunden har prioritert høyest
- Sørg for god håndtering av krav
 - Dokumenter kundekrav nøye og sørg for dokumentasjon av endringer i kravene
- Bruk komponent-basert arkitektur
 - Organiser systemets arkitektur som en mengde gjenbrukbare komponenter
- Lag visuelle modeller av programvaren
 - Bruk grafiske UML-modeller for å presentere statiske og dynamiske sider ved systemet
- Verifiser kvaliteten
 - Sjekk at programvaren tilfredsstiller organisasjonens kvalitetsstandarder
- Kontroller endringer i programvaren
 - Bruk endringshåndteringsverktøy og konfigurasjonsstyringsverktøy

Gjenbruksbasert utvikling

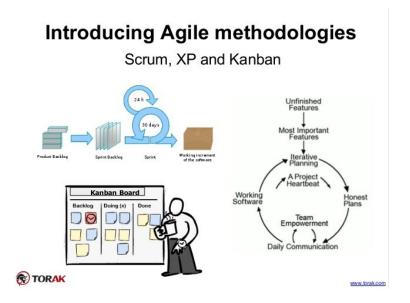
- Eksisterende programvare gjenbrukes i større eller mindre grad utviklingen av nye systemer
- Komponentbasert utvikling
 - Samling av komponenter i en pakke som del av komponentrammeverk som .NET eller J2EE eller andre typer komponent-biblioteker
 - Selvstendige programvare-systemer som er utviklet for bruk i et spesielt miljø
- Service-orientert (tjenesteorientert) utvikling
 - Web-services som er utviklet i henhold til en standard og som kan kalles fra andre steder
 - Service-orientert arkitektur (SOA)

Hvilken prosess er best?

- Sommerville:
 - "There are no right or wrong software processes"
- Ikke eksakt fagfelt
 - mangler sikker kunnskap om hvordan ulike prosesser fungerer i ulike situasjoner
- opplagt at noen prosesser er bedre enn andre
 - avhengig av hva slags system som skal utvikles
 - og i hvilken kontekst det skal foregå

Plan

- Begrepet "prosessmodell"
- Prosessmodeller og prinsipper
 - utvikling Fossefallsmodellen
 - Inkrementell og iterativ utvikling
 - Prototyping
 - Spiralmodellen
 - Rational Unified Process (RUP)
 - Gjenbruksbasert utvikling
- Begreper og prinsipper
 - smidig utvikling
- Programmeringsfokuserte
 - smidige metoder
 - Ekstrem programmering (XP)
- Prosessfokuserte smidige metoder
 - Tidsboksbasert (Scrum)
 - Flytbasert (Kanban)
- Lean systemutvikling

Behov for smidighet

- Den klassiske ingeniørtilnærmingen med fokus på plan-legging og dokumenter (jfr. fossefall) har vist seg ofte å ikke være egnet
- Derfor er "smidige metoder" blitt vanlige
 - Vektlegging av kode fremfor (omfattende) design og dokumentasjon
 - Vektlegging av samarbeid med kunde fremfor kontraktsforhandlinger
 - Raskere levering av kode og raske endringer tilpasset endrede brukerkrav
- Agile Manifesto 12 prinsipper

Plandrevet vs Smidig

Plandrevne (tunge) prosesser

- Prosessaktivitetene planlagt på forhånd. Progresjon måles i henhold til planen
- En tung prosess inkluderer mange aktiviteter og ofte roller.
 Krever formelle, detaljerte og konsistente prosjektdokumenter
- Ofte "for-tunge", dvs. vektlegger aktiviteter som gjøres tidlig i prosessen (planlegging, analyse & design)

Smidige (lette) prosesser

- Planleggingen gjøres litt etter litt (inkrementelt)
- Enklere å endre prosessen for å tilpasse endrede krav fra kunden
- Fokuserer mer på fundamentale prinsipper (f.eks. "kontinuerlig testing"). Har færre formelle dokumenter og er ofte mer iterative

"Ekstrem programmering" (XP)

- Ekstrem ved at:
 - Hele systemet kan bygges (rekompileres) opp til flere ganger daglig
 - Inkrementer av systemet leveres til kunden annenhver uke
 - Alle tester må kjøres før hver bygging*
 - Byggingen aksepteres bare hvis testene er vellykkede
- XP-prinsipper

Brukerhistorie (user story)

- Én eller flere setninger som beskriver hva brukeren av et system ønsker å få ut av systemet på formen:
 - "Som en <rolle> ønsker jeg <funksjon> for å oppnå <verdi>"
- Kort beskrivelse, passer på et kort eller gul lapp

Visualisering User stories

Noter en oppgave eller arbeidspakke på en gul lapp og sett den på en tavle

Backlog (to do)	Analysis		Development		Test		Release	
	In progress	Done						

Refaktorering (omstrukturering)

- Se etter forbedringsmuligheter og implementer dem selv om ikke umiddelbart behov for dem
- Koden mer forståelig og enklere å endre
 - mindre behov for dokumentasjon
- Noen endringer krever at arkitekturen omstruktureres (kostbart)
- Eksempler på refaktorering
 - Reorganisering av klassehierarki for å fjerne duplisert kode
 - Forbedre navn på attributter og metoder
 - Erstatte kode med kall til metoder i et programbibliotek

Parprogrammering - kan brukes uavhengig av smidig

- To programmerere utvikler kode sammen:
 - Fører
 - skriver på tastaturet
 - Navigatør
 - observerer arbeidet til føreren
 - ser etter feil og svakheter
 - ser etter alternativer
 - noterer ting som må gjøres
 - slår opp referanser

Prosessfokuserte metoder

- Fokus på prosjektledelse av iterativ utvikling fremfor mer tekniske praksiser
- To hovedretninger
 - Velg noen prioriterte oppgaver og jobb med dem i faste tidsintervaller (tidsbokser*) med definerte oppstarts- og avslutningsaktiviteter (Scrum)
 - Fokuserer på at oppgaver skal "flyte" uten avbrudd gjennom de nødvendige aktivitetene til de er ferdige (Kanban)
- *Tidsboks: en fast tidsperiode som et gitt arbeid skal være ferdig innenfor

Scrum – tre faser

Planleggingsfasen

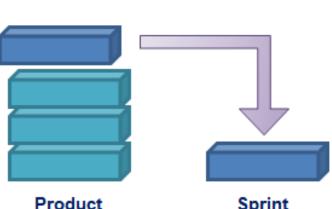
 overordnede mål for prosjektet etableres og programvarearkitekturen designes

Gjennomføringsfasen

 en serie med iterasjoner (kalt "sprint"), der hver iterasjon leverer et inkrement av systemet

Avslutningsfasen

 nødvendig dokumentasjon som hjelp-funksjoner og brukermanualer fullføres, og man oppsummerer hva man har lært i prosjektet **Scrum Basics**

The highest priority requirements become the sprint backlog. The development work to satisfy the requirements become one sprint.

Sprint (2-4 Weeks)

Each sprint lasts between 2 and 4 weeks. The work done in a day is sometimes called the Daily Sprint. Each day there is a short Stand-Up Meeting to keep the Sprint on track.

Daily Sprint (24 hours)

Deliverable

Each sprint results in a release or delivery of key functionality.

Requirements are organized and prioritized in the product backlog.

Backlog

(Antatte) fordeler ved Scrum

- Systemet blir delt opp i en mengde forståelige og håndterbare deler
- Ustabile krav hindrer ikke progresjon i prosjekt-gjennomføringen
- Hele teamet observerer hva som skjer i prosjektet, og kommunikasjon innen teamet blir god
- Kundene får inkrementer levert til avtalt tid og får fortløpende tilbakemelding på hvordan deler av systemet fungerer
- Tillit mellom kunder og utviklere etableres tidlig og en positiv kultur skapes
- Kryss-funksjonelle team (kompetansene på ulike områder finnes innen teamet) sikrer framdrift og reduserer risiko
- Mer om Scrum i egen forelesningen

Prosessprinsipp Timeboxing versus "task-boxing" / "task-flyt"

Scrum

- Ikke alltid greit å dele inn oppgaver eller "features" av systemet tilpasset "sprintene"
- f.eks. vedlikehold, videreutvikling og support

Kanban

- Definerer et sett med oppgaver eller "features" og lever så snart man er ferdig
- Oppgaver skal "flyte" uten avbrudd gjennom de nødvendige aktivitetene til de er ferdige (oppgaveboksing)

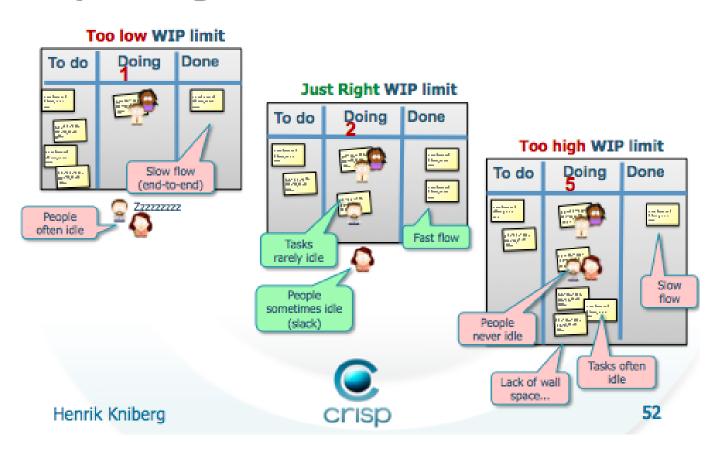
Flytbasert utvikling - Kanban

- Fokus på gjennomstrømningshastighet på arbeidspakkene = antall brukerhistorier (features) implementert per tidsenhet
- Begrense antall arbeidspakker som det jobbes med i parallell (WIP = Work In Progress) for å hindre flaskehalser
- Antakelse: Jo høyere WIP, jo saktere flyter arbeidspakken gjennom arbeidsprosessene
- Når en pakke er ferdig, kan man etterspørre en ny som man begynner å jobbe med (pull)
- Slakk i tidsplanen er OK, dvs. en utvikler vil kunne vente hvis det optimaliserer overordnet flyt
- Mindre fokus på estimering

Forskjell på Scrum-tavle og Kanban-tavle: Max WIP

• From: Kanban and Scrum - making the most of both by H. Kniberg/M. Skarin on Dec 21, 2009

Optimizing the WIP limit

Fordeler ved Kanban

- Flaskehalser i prosessen blir synlige
 - Fokus på å bli ferdig med oppgaver som hindrer gjennomstrømning fremfor å begynne på flere oppgaver som vil hope seg opp
- Kan drive smidig utvikling uten å bruke "tidsbokser"
 - Spesielt for drifts- og supportoppgaver og vedlikeholdsoppgaver vil veldefinerte "sprinter" ofte ikke gi mye mening
- Gunstig der det er svært vanskelig å estimere oppgavene

Lean – "den japanske skolen", primært Toyota

• Kanban – en teknikk fra Lean (slank) production

LEAN

- Kontinuerlig læring og forbedring (Kaizen)
 - Forbedre helheten, dvs. ikke sub-optimalisere
 - Ved feil, stopp samlebåndet og finn årsaken til feilen fremfor å samle og rette opp alle feil i bolker
- "Just-in-time"-prinsippet
 - Ikke lag noe før noen etterspør det
- Komponentbasert produksjon (samme understell etc. på ulike biltyper)
- Kundefokus
- Unngå "waste"
 - Fjerning av mellomlagring
- For interesserte, se «Lean Primer»(fronter) og «The Toyota Way»

Waste

- Alt som krever ressurser
 - tid
 - arbeidsinnsats
 - rom
 - lager (unngå mellomlagring)
 - utstyr
 - penger
- som ikke gir verdi for kunden
- Verdi = det kunden ønsker og er villig til å betale for

Den norske/nordiske modellen

- Selvstyrte (autonome) team
- Læring, redundans/jobbrotasjon
- Medvirkning og arbeidsmiljø
- Livskvalitet
- Samarbeid ledelse, arbeidstakerorganisasjoner og myndigheter
- Hydro, Volvo og mange flere
- B. Gustavsen, T.U. Quale, B.A. Sørensen, M. Midtbø og P.H. Engelstad. Innovasjonssamarbeid mellom bedrifter og forskning den norske modellen. Gyldendal 2010

Bilproduksjon vs. programvareutvikling

- Bilindustri er produksjon av fysiske produkter, mens programvareutvikling fokuserer på kode (tekst)
- Likevel, lean prinsippene kan anvendes i programvareutvikling
- Lean management er et hett tema i mange sektorer som ikke driver produktutvikling
 - Offentlig forvaltning (f.eks. helsevesen, universiteter)
 - Privat sektor

Utfordringer ved smidige metoder

- Vanskelig å opprettholde kundens interesse i prosjektet hele tiden
- Utviklerne vil kunne mangle det intense engasjement som kreves
- Vanskelig å prioritere endringer hvis mange interessenter (stakeholders)
- Krever ekstra tid å stadig gjøre endringer og opprettholde enkelhet
- Kontrakter kan være et vanskelig tema (mer senere)